

Materiál pro RČT:

Zpráva o hodnocení předvolebního a volebního vysílání ČT v souvislosti s volbami do Senátu Parlamentu ČR a do krajských zastupitelstev v r. 2012

Vytvořeno na základě harmonogramu předkládání materiálu RČT Usnesení 13/02/13 v r. 2013

Datum předání: 31. 1. 2013

Vytvořil: Zdeněk Šámal, ředitel zpravodajství

Předkládá: Petr Dvořák, generální ředitel

VYHODNOCENÍ PŘEDVOLEBNÍHO A VOLEBNÍHO VYSÍLÁNÍ ČT

**Krajské volby a doplňovací volby do
Senátu PČR v roce 2012**

1. Redakční koncept a zhodnocení jeho realizace

Pro Českou televizi a její zpravodajství bylo plnohodnotné a profesionální vysílání spojené s krajskými volbami a doplňovacími volbami do Senátu jedním z klíčových úkolů roku 2012. ČT se po intenzivních úvahách rozhodla realizovat širší koncept předvolebního vysílání, který se v její historii v souvislosti s krajskými volbami co do rozsahu dosud neuplatnil. Rámec konceptu vyjma standardního zpravodajského vysílání tvořily v předvolebním období především dva speciální cykly pořadů, na samotný akt voleb pak navázalo dvojí Volební studio ČT24.

Zcela novým krokem bylo přijetí vnitřní normy ČT nazvané **Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize - volby do Senátu Poslanecké sněmovny Parlamentu a do krajských zastupitelstev v roce 2012**. Tento dokument se v praxi stal konkrétním a jednoznačným vodítkem pro práci redaktorů, moderátorů, dramaturgů i editorů. Jednalo se o veřejný dokument, který umožnil transparentní a korektní redakční rozhodování a zabraňoval nesprávným postupům, které by v důsledku mohly poškodit vyváženost a přesnost vysílání ČT (více viz kapitola Vyhodnocení přístupu ČT a koncepce pravidel).

1.1. OTÁZKY VÁCLAVA MORAVCE – PŘEDVOLEBNÍ SPECIÁLY

Česká televize od roku 2006 vysílá speciální cykly předvolebních debat (Otázky Václava Moravce Speciál). Jejich cílem je nabídnout voličům co nejvíce informací o politických subjektech, volebních programech, kandidátech a poskytnout tak občanům podklady pro kvalitní a kvalifikované volební rozhodnutí a zároveň i přispět k co největší participaci veřejnosti na volbách. Maximální pozornost byla dosud vždy věnována volbám do Poslanecké sněmovny PČR. **V letošním roce ale stejný prostor – tj. vysílání velkých debat ze všech 13 krajů - dostaly i volby do krajských zastupitelstev.**

K uskutečnění tohoto záměru bylo možné přikročit mimo jiné také proto, že zpravodajský program ČT24 signálem pokrývá již téměř 100 procent území ČR. Rozpočtové rezervy vytvořené ve zpravodajství v průběhu roku 2012 rovněž umožnily realizaci **sociologického průzkumu, na kterém spolupracovaly dvě nezávislé výzkumné agentury**, poskytujícího klíč k výběru hostů.

Realizace záměru:

- Vysílalo se z center **všech třinácti volebních krajů**
- **Termín** byl omezen obdobím letních dovolených a samotných voleb - od 28. srpna každé úterý a čtvrtek s výjimkou danou zákonem - pondělí 8. října místo úterý 9. října - od 21:00 do 22:30 na ČT24.
- **Dramaturgie byla pevně stanovena** pro všechny pořady, aby kandidáti měli stejné podmínky a možnosti.
- Počet kandidátů na pódiu byl stanoven na **maximální počet 6**, neboť ve větším počtu by neměli prostor seznámit voliče alespoň se základními programovými prioritami.
- Stopáž diskuse činila **90 minut**, neboť v delším čase už nelze udržet koncentrovanou diváckou pozornost.
- Hosté (lídři kandidátek - kandidáti na hejtmána) byli zváni na základě **výsledků sociologických průzkumů, na jejichž realizaci se podílely dvě nezávislé výzkumné agentury** (viz hodnotící zpráva APA).

- Zásadní koncepční změnou bylo **opuštění pětiprocentní hranice** (zákonem stanovená pro vstup do zastupitelstva), takže hosty se mohli stát i kandidáti subjektů, které nebyly v době konání průzkumů pevně usazeny v povědomí voličů.
- Celkem se na obrazovce ČT objevilo **78 kandidátů**, kteří reprezentovali **20 různých politických subjektů** (při zohlednění koalic 23)
- Významný prostor pro vyjádření dostalo **publikum**. Aby nedocházelo k rušivým excesům jako v minulosti a v zájmu pevné dramaturgie, bylo publikum i témata otázek vybírány prostřednictvím speciálního dotazníku zveřejněného na internetových stránkách ČT. Inspirací byla metodika výběru publika do diskusních pořadů BBC. Metoda se osvědčila, publikum bez výjimky bylo kultivované, otázky byly v naprosté většině pokládány ve věcné rovině a orientovaly se na problémy typické pro jednotlivé kraje a regiony.
- Novinkou byla také závěrečná rubrika "Do roka a do dne", kdy všichni hosté písemně slíbili, co do roka a do dne v kraji změní, pokud se stanou hejtmany. To ČT dává možnost návratu ke konkrétním regionálním problémům
- Požadavku **rovných podmínek** byla podřízena i výtvarná a grafická stránka pořadu. Dekorace byla univerzální, mobilní a v každém městě stejná. Měnily se jen žánrové obrázky dokumentující specifickou jednotlivých regionů.
- Moderátor **Václav Moravec** odváděl stabilní kvalitní výkon, opírající se o spolupráci s týmem a o zkušenosti z předchozích mimořádných cyklů i z pravidelných nedělních Otázek
- **Divácké přijetí** cyklu předvolebních debat dokresluje následující čísla:
 - **Celková sledovanost** v průměru dosahovala **119 000 diváků** starších 15ti let
 - **Podíl na publiku** (share) činil **3,46%**
 - **Sledovanost v konkrétních krajích** v průměru představovala **8,63 % share** (více než dvojnásobek celorepublikového průměru)

1.2.POLITICKÉ SPEKTRUM

Záměrem předvolební transformace diskusního pořadu Politické spektrum bylo představit po jednotlivých krajích všechny lídry kandidátek všech stran, hnutí a uskupení, kteří se rozhodli zúčastnit krajských voleb - celkem 250 lidí. **ČT se tak rozhodla, poskytnout ve vysílání ČT24 prostor všem subjektům kandidujících ve všech krajích podle principu absolutní rovnosti.** Tímto krokem jim umožnila přístup na obrazovku, ačkoli volební zákon kandidujícím subjektům na rozdíl např. od voleb do Poslanecké sněmovny ČR vysílací čas neposkytuje.

Co do počtu respondentů šlo o největší předvolební projekt v historii televize. Každý lídr ve stejném časovém prostoru odpovídal na otázku: **Který problém kraje považujete za nejdůležitější a jak byste ho řešil?** Pořad připravovala Redakce aktuální publicistiky ve spolupráci s krajskými redakcemi Redakce zpravodajství, na kterých ležela hlavní tíže – natočení jednotlivých rozhovorů. Záměr vyžadoval podrobnou přípravu a přesné zadání hlavního dramaturga (A. V. Poledne) a vysoké produkční a výrobní nasazení ze strany krajských redakcí.

Realizace záměru:

- Odvysílalo se **246 rozhovorů** - čtyři lídři se rozhodli nabídku vystoupení nevyužít.
- Jednotlivé příspěvky byly řazeny abecedě podle názvu strany a byly doplněny krátkou informací o kraji a tzv. volební kuchařkou informující o základních momentech výkonu volebního práva.

- První díl cyklu Politické spektrum – krajské volby 2012 se vysílal 1. září, poslední 6. října, premiéra vždy dvou dílů byla každou sobotu od 22:00 na ČT24.
- Celkem bylo odvysíláno **13 dílů** při stopáži **26 minut**, jedné premiéře a třech reprízách (tj. 23 vysílacích hodin)
- **Průměrná sledovanost (15+): rating - 60 000, share - 2,55 % a reach – 101 000 (3 min. kontinuálně).**

1.3.VOLEBNÍ STUDIO ČT24: Krajské volby a 1. kolo senátních voleb (13.-14.10.2012)

ČT24 naplánovala pro krajské volby a první kolo senátních voleb 10,5 hodiny mimořádného vysílání v čase 13:30-23:59. Záměrem bylo nabídnout divákům aktuální a průběžná data ze sčítání hlasů kombinovaná s přímými vstupy z volebních štábů stran, pohledy do zákulisí volebního souboje, s analýzami a odbornými komentáři, rozhovory s úspěšnými i neúspěšnými aktéry a s vlastními průzkumy k tematice krajských a senátních voleb. **Volební vysílání patřilo ke zpravodajským prioritám tohoto roku.** Snahou zároveň bylo **oživit tradiční a zavedený model**, který vychází z dlouhodobých zkušeností celého týmu - proto bylo připraveno např. vlastní přepočítávání výsledků krajských voleb na mandáty, exkluzivní bleskový průzkum o krajích a Senátu, speciální analýzy prezentace stran na nových médiích - to vše propojené s webem a sociálními sítěmi ČT24 a s patřičnou grafickou výbavou.

Všemu výše zmíněnému odpovídalo i nasazení dvou osvědčených profesionálů v roli hlavních moderátorů - **Václava Moravce a Marcely Augustové.**

Pro samotné volební vysílání byla k dispozici dvě vysílací studia (hlavní SK6 a virtuální SK8) v Praze, studio v Brně, Ostravě a Olomouci a všechna regionální studia. ČT24 byla připravena okamžitě vstoupit ze štábů všech relevantních stran a hnutí, případně operativně a rychle tuto možnost využít. K dispozici byla veškerá přenosová technika, redakční nasazení bylo maximální.

Realizace záměru:

- Při Studiu Volby 2012 se podařilo odvysílat naplánovaných **10,5 hodiny nepřetržitého vysílání**, včetně monotematických Událostí.
- Volby byly výjimečné i tím, že se zároveň s krajskými a senátními konaly i doplňovací volby do devíti obecních zastupitelstev, což se projevilo zejména tím, že se opozdilo vyhlášení konečných výsledků po sečtení 100% hlasů.
- ČT prezentovala **exkluzivní bleskový průzkum předvolebního mínění**, jehož výsledky přinášela v průběhu celého volebního vysílání. V průzkumu se tazatelé voličů ptali například na návrhy na změnu volebního systému nebo na rozsah kompetencí krajských zastupitelstev. Agentury se zajímaly i o to, jak lidé znají své hejtmany nebo zda je podle respondentů krajské uspořádání funkční, ale také jak vnímají roli Senátu.
- Mimořádné vysílání začalo ve 13.30 - půl hodiny před uzavřením volebních místností. V tomto čase vysílání nabídlo zejména historické ohlédnutí za vznikem krajů a Senátu, vzpomínky tehdejších aktérů a soustředilo se také na roli vyšších územně-samosprávných celků a horní komory Parlamentu ČR.

- V čase 14:00-18:54 se vysílání koncentrovalo zejména na **sčítání hlasů a reakce**, doplněné ze studia i z terénu komentáři a analýzami hostů z řad politiků, komentátorů, novinářů, politologů, sociologů, ústavních právníků a marketingových specialistů.
- Večerní blok po 20. hodině patřil zejména **analýzám výsledků a dopadů voleb**, včetně detailního rozboru a zajímavostí vyplynuvších z jednotlivých krajů nebo volebních okrsků
- Celkem se ve vysílání kromě politiků vystříдалo 20 hostů (*např. ústavní experti Kysela a Gerloch, politologové Lebeda, Kopeček, Havlík, novináři a komentátoři Mitrofanov, Šídlo, místopředseda ČSÚ Stanislav Drápal, mediální experti Charvát a Bystrov atd.*)
- Na volebním vysílání se podílel i úsek **Nová média**, který zpracoval předvolební komunikaci stran na sociálních sítích, analyzoval jejich internetové kampaně a zpracoval i zajímavosti a aktuální dění z Facebooku, Twitteru a internetových chatů. Skladbu volebního servisu ČT doplnily i on-line reportáže ze sčítání hlasů na zpravodajském portálu ČT24, kde čtenáři našli i dynamické grafy a veškeré hlavní volební zpravodajství.
- Základní parametry **sledovanosti** Volebního studia:
 - Studio Volby 2012 zasáhlo (reach 3') na ČT24 **2 122 000 diváků**.
 - Samotné vysílání sledovalo v průměru 279 tisíc diváků - to představuje skoro dvanáctiprocentní podíl na publiku.
 - Nejsledovanější částí volebního vysílání se stal blok mezi 17.10-18.55 hodin, který průměrně sledovalo 533 tisíc dospělých diváků, což představuje 24,14 % podílu na sledovanosti.
- Hlavní zpravodajská relace **ČT Události** byla 13. 10. vysílána monotematicky s částečnou moderací z terénu a s následujícími parametry sledovanosti:

UDÁLOSTI 13. 10. 2012						SLEDOVANOST 15+				
Název	Kanál	Datum	Začátek	Konec	Délka	Rat%	Rat#	Shr%	Reach# *	Reach# **
Události ČT1	ČT1	13.10	19:00	19:45	0:45	7,7	676	21,02	1 192	783
Události ČT24	ČT24	13.10	19:00	19:45	0:45	4,0	349	10,86	582	407
Události celkem	ČT1+ČT24	13.10	19:00	19:45	0:45	11,7	1025	31,88	1 639	1 161

1.4.SENÁTNÍ DUELY 15. 10. – 18. 10. 2012

Příprava druhého kola senátních voleb začala ihned v sobotu 13. 10., kdy byly jasné dvojice kandidátů, kteří postoupili z kola prvního. Od pondělí 15. 10. do čtvrtka 18. 10. bylo v rámci Studia ČT24 odvysíláno **27 kandidátských duelů**. Pro každou dvojici byl vyhrazen čas 15 minut v tomto časovém rozmezí:

12:45 – 13:00
 13:35 – 13:50
 14:35 – 14:50
 15:35 – 15:50
 16:30 – 16:45
 17:15 – 17:30
 21:05 – 21:20

- Pořadí duelů bylo stanoveno **podle čísel obvodů**, ve kterých se volby konaly, od nejnižšího k nejvyššímu.

- **Stanovené pořadí nebylo až na jednu výjimku změněno.** V jednom případě, kdy byl kandidát v USA, bylo pořadí po souhlasu všech zainteresovaných změněno. Pro dalšího kandidáta byl zajištěn živý vstup ze sídla Rady Evropy ve Štrasburku, kde byl na služební cestě.
- Pokud kandidáti nemohli přijet do pražského studia, vstupovali z **regionálních studií zpravodajství ČT** nebo přes přenosový vůz DSNG, případně přes telefon.
- Rozhovory s hosty byly vedeny **částečně na předem daná témata** (např.: skloubení dosavadní práce s prací senátora; usilování o voliče kandidátů, kteří nepostoupili; postoj k aktuální politické situaci – jak se např. staví ke klíčovému zákonu o DPH, se kterým vláda spojila důvěru; které hlavní věci chtějí v případě zvolení prosadit; názor na instituci Senátu v našem politickém systému). Další okruh představovala **témata specifická** pro konkrétního kandidáta

1.5.VOLEBNÍ STUDIO ČT24 - 20. 10. 2012

- Vysílání v den voleb 20. 10. začalo v 13:30 a nepřetržitě pokračovalo až do začátku hlavní zpravodajské relace České televize Události v 19:00
- Moderátory byli **Marcela Augustová** a **Václav Moravec**
- Dramaturgie vysílání stavěla na prezentaci grafů s **průběžnými a konečnými výsledky** z virtuálního studia SK8, reportérských živých vstupech z volebních místností a volebních štábů politických stran, rozhovory s některými kandidáty (při zachování stranické a regionální různorodosti) a komentátory ve studiu SK6
- Živé vstupy se uskutečnily z volebních místností v Praze 8, z Ratiboře u Vsetína a z Bohumína. Pokud jde o štáby politických stran, tak šlo o sídla ČSSD, ODS a KSČM. Jiné strany volební štáby neměly, proto se rozhovory s představiteli dalších stran odehrály v samostatných živých vstupech
- V průběhu odpoledne se volební studia ČT24 podle volebních výsledků spojovala s jednotlivými kandidáty (J. Dolejš, D. Filipiová, J. Čunek, J. Kubera, E. Syková, E. Wagnerová, T. Okamura, L. Sulovský, J. Šesták).
- Ve studiu SK6 se vystřídali: politolog Michal Klíma z Metropolitní univerzity v Praze, komentátor Lidových novin Petr Kamborský, ředitel STEM/MARK Jan Tuček, bývalý poradce premiéra pro lidská práva a zahraniční politiku Roman Joch, politolog Jiří Pehe z New York University in Prague, profesor politické sociologie z Univerzity v Terstu v Itálii Václav Bělohradský, ekonom Jiří Rusnok, člen Národní ekonomické rady vlády a Stanislav Drápal, místopředseda Českého statistického úřadu, který divákům komentoval průběh celého sčítání hlasů.
- Základní parametry sledovanosti:
 - Reach (3') 1029 tis.
 - Vysílání v průměru sledovalo 180 000 diváků při podílu na publiku 12,36%
- Hlavní zpravodajská relace ČT se průběhem a výsledky 2. Senátních voleb věnovala na více než polovině vysílacího času s částečnou moderací terénu a následujícími výsledky sledovanosti:

UDÁLOSTI 20. 10. 2012						SLEDOVANOST 15+				
Název	Kanál	Datum	Začátek	Konec	Délka	Rat%	Rat#	Shr%	Reach# *	Reach# **
Události ČT1	ČT1	20.10	19:00	19:45	0:45	7,2	631	20,36	1 114	734
Události ČT24	ČT24	20.10	19:00	19:45	0:45	2,4	211	6,81	436	230
Události celkem	ČT1+ČT24	20.10	19:00	19:45	0:45	9,6	842	27,17	1 405	955

2. Vyhodnocení série výzkumů veřejného mínění SC&C a STEM/MARK

Materiál představuje základními aspekty série výzkumů veřejného mínění realizovaných pro před volbami do zastupitelstev krajů v roce 2012. Pojednává o metodice výzkumu, přibližuje způsob spolupráce České televize a spolupracujících subjektů, způsob výpočtu tzv. volebního modelu a rekapituluje základní výsledky výzkumu.

Ambicí výzkumu realizovaného Českou televizí **nebyla prognóza skutečného výsledku voleb**, jak nám bylo z mnoha stran před volbami i po nich podsouváno. Vzhledem k tomu, že politická scéna a společnost jsou elementy velmi dynamické, není možné často mnoho týdnů před volbami relevantně predikovat jejich výsledek v jednotlivých krajích. V moci sociologů, statistiků a politologů, byť by byli sebeerudovanější, není vytvořit takový prediktivní model, který by byl schopen do sebe zahrnout byť jen podstatné faktory mající vliv na výsledek voleb. Navíc v době, kdy vzhledem k narůstající rozmělněnosti a neurčitosti politické scény neustále stoupá počet voličů, kteří své volební rozhodnutí činí až těsně před volbami.

Hlavním cílem výzkumů České televize bylo pořídít v jednotlivých krajích aktuální snímek předvolebního rozložení sil jednotlivých politických uskupení a tento potenciálním voličům prezentovat. Výsledky zároveň sloužily jako podklad k pozvání šestice hostů – představitelů politických stran – do třináctidílného pořadu Otázky Václava Moravce Speciál.

2.1. Metodika výzkumu

VÝZKUMNÉ AGENTURY

Česká televize přizvala ke spolupráci **dvě renomované výzkumné agentury s prokazatelnými zkušenostmi s výzkumy daného typu, SC&C s.r.o. a STEM/MARK a.s.** Obě společnosti nabídli České televizi výhodné finanční podmínky a zároveň výrazně nadstandardní kontrolu provedených rozhovorů, obě dvě agentury disponovali dostatečnou širokou a strukturovanou sítí tazatelů a bylo možno zajistit extenzivní kontrolu práce výzkumných agentur.

Hlavním důvodem angažování dvou agentury byla možnost využít **dvou nezávislých tazatelských sítí**. V rámci jednotlivých krajů byly totiž realizovány rozhovory na atypicky velkém vzorku respondentů (minimálně 1000) a zajištění sběru dat jedinou agenturou by ve většině krajů bylo problematické. V průběhu výzkumu se mnohokrát ukázalo, že spolupráce se dvěma agenturami byla vzhledem k rozsahu zadání zcela na místě. Bylo tak například možné před sloučením dat zkoumat míru odchylek mezi agenturami a případné anomálie před vytvořením samotného volebního modelu vysvětlit.

Klíčoví představitelé obou spolupracujících výzkumných společností jsou členy mezinárodní organizace ESOMAR, a z tohoto titulu jsou povinni dbát ve svých agenturách na dodržování odborných standardů a maximální kvalitu odváděné práce.

ZPRACOVÁNÍ DAT

Zpracování dat z předvolebních výzkumů, včetně analýz a přípravy zpráv, bylo plně pod kontrolou České televize. K tomu účelu byl vytvořen odborný procení tým složený ze zástupců všech tří stran (ČT a obou agentur), který měl na starost realizaci výzkumu a dohled nad celým výzkumným procesem. Klíčové operace s daty - například jejich slučování do jednoho souboru či výpočet volebního modelu - probíhaly na půdě České televize. Podrobnosti viz *Příloha 1 - PRAVIDLA SPOLUPRÁCE ODBORNÉHO PROCESNÍHO TÝMU*.

TERMÍN REALIZACE

Předvolební výzkumy byly realizovány vždy těsně před vysíláním Otázek Václava Moravce Speciál z příslušného kraje, a to v průběhu šesti dnů předcházejících vysílání. **Vlastní sběr dat v daném kraji probíhal 3-4 dny.**

VELIKOST VÝBĚROVÉHO SOUBORU

V každém kraji byl dotazován reprezentativní vzorek dospělé populace, vždy minimálně 1000 respondentů, přičemž každá z výzkumných agentur realizovala minimálně 500 rozhovorů. Respondenti byli do vzorku vybíráni na základě kvót na pohlaví, věk, vzdělání, velikost místa bydliště a okres. Jednalo se tedy o kvótní výběr.

METODA SBĚRU DAT

Sběr dat byl realizován prostřednictvím osobních rozhovorů, konkrétně kombinací metod CAPI (Computer-Assisted-Personal-Interview), tedy záznamu odpovědí do předem naprogramovaného dotazníku v notebooku či PDA a PAPI (Paper-and-Pencil-Interview), kdy jsou odpovědi respondenta zaznamenávány do vytištěného dotazníku. Každý tazatel mohl realizovat v příslušném kraji maximálně 20 rozhovorů.

KONTROLA DAT

Zpětně bylo kontrolováno okolo 90% všech rozhovorů, ať už formou audio nahrávek rozhovorů nebo následnou telefonickou kontrolou.

2.2. Technické informace o výzkumu

Zadavatel výzkumu	ČESKÁ TELEVIZE
Realizátoři výzkumu	SC&C spol. s r.o. a STEM/MARK, a.s.
Charakteristika výzkumu	Reprezentativní výzkum dospělé populace ve 13 krajích České republiky (mimo Prahy)
Způsob výběru respondentů	Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání a velikosti místa bydliště a okresu
Sběr dat	srpen – říjen 2012
Způsob sběru dat	Osobní dotazování (Face-to-Face), kombinace CAPI (Computer-Assisted Personal Interviewing) a PAPI (Paper and Pencil Interviewing)
Finální velikost výběrového souboru	13.525 respondentů
Struktura finálního výběrového souboru	Pohlaví: Muži – 49 %; Ženy – 51 % Věk: 18-29 let – 20 %; 30-44 let – 28 %; 45-59 let – 25 %; 60 a více let – 27 % Vzdělání: ZŠ a Vyučení – 55 %, SŠ s maturitou – 34 %; VŠ – 11 % Velikost místa bydliště: do 1.999 – 30 %; 2.000-4.999 – 13 %; 5.000-19.999 – 21 %; 20.000-49.999 – 13 %; 50.000 a více – 23 %

2.3. Volební model

Volební model je matematický konstrukt, který by měl věrněji než samotné volební preference odrážet aktuální rozložení sil jednotlivých politických uskupení. Volební model je postaven na preferencích voličů, kteří v době dotazování deklarují účast u voleb, a ukazuje, jak by volby v danou chvíli dopadly. Česká televize se rozhodla v rámci svých předvolebních vysílání prezentovat voličům právě volební model, protože je podle našeho názoru z hlediska diváků nejlépe čitelný a srozumitelný.

DEFINICE VOLEBNÍHO MODELU

Do volebního modelu vstupují pouze respondenti, kteří:

- a) uvedou, že se určitě nebo spíše zúčastní krajských voleb (Otázka 1)
- b) uvedou konkrétní preferované politické uskupení pro krajské volby (Otázka 2)

- c) uvedou, že o volbě daného uskupení jsou určitě nebo spíše přesvědčeni (Otázka 3)

Volební preference respondentů, kteří splní všechny tři podmínky, jsou sumarizovány a přepočteny na 100%. Tím vznikne volební model, který je obvykle prezentován v podobě grafu.

OTÁZKY POUŽITÉ PŘI KONSTRUKCI VOLEBNÍHO MODELU

Otázka 1. Pokud by se volby do zastupitelstva vašeho kraje konaly příští týden, šel(šla) byste Vy osobně volit?

- Určitě ano 1
- Spíše ano 2
- Spíše ne 3
- Určitě ne 4

Otázka 2. Pokud byste (přesto) šel/šla volit, kterou stranu, hnutí nebo koalici byste ve volbách do krajského zastupitelstva pravděpodobně volil/a?

Otázka 3. Jste o volbě právě této strany již pevně přesvědčen/a?

- Určitě ano 1
- Spíše ano 2
- Spíše ne 3
- Určitě ne 4

2.4. Výsledky výzkumu

Přestože ambicí předvolebního výzkumu České televize nebylo odhadovat volební výsledek politických stran a hnutí v jednotlivých krajích, **nabízíme v této kapitole srovnání výzkumů realizovaných až šest týdnů před volbami s reálnými výsledky voleb. V této souvislosti konstatujeme, že v médiích často opakované sdělení, že jak výzkumy Českého rozhlasu, tak České televize byly (podobně) špatné a vykazovaly stejnou míru selhání, jsou buď projevem elementární neznalosti výsledků, nebo neochoty vzít rozdíl na vědomí.**

Ve dvanácti ze třinácti krajů byla celková odchylka (celková chybovost) volebního modelu nižší u České televize. Obě instituce veřejné služby byly opakovaně napadeny kvůli údajnému podhodnocení preferencí levicových stran, tedy ČSSD a KSČM. **Výzkum ČT byl přitom v odhadu levice o řád přesnější než výzkum realizovaný Českým rozhlasem. Statisticky významně přesnější výsledky výzkumu České televize lze prokázat i v drtivé většině ostatních položek. V následujícím textu se nicméně budeme věnovat pouze výsledkům České televize.**

1.1. Strany, které překročily hranici 5%

Do zastupitelstev všech 13 krajů se ve volbách prosadili kandidáti z celkem 69 kandidátek. **Předvolební průzkumy České televize správně určily překročení pětiprocentní hranice potřebné pro vstup do zastupitelstva u 62 z těchto kandidátek, tedy v 90 % případů.**

1.2. Politická uskupení pozvaná do pořadu Otázky Václav Moravce

Do předvolebních pořadů Otázky Václava Moravce Speciál byli v každém kraji zváni představitelé politických uskupení, která se ve volebním modelu ČT umístila na prvních šesti místech. **Do předvolebního vysílání byli pozváni lídři 64 z již zmíněných 69 stran a hnutí, které se nakonec prosadily do zastupitelstev, což značí úspěšnost 93 %.** Výjimkami byly *Alternativa pro kraj* v Karlovarském kraji, *Hnutí PRO! Kraj* v Ústeckém kraji, *Východočeši* v Královéhradeckém kraji, hnutí *Pro Vysočinu* na Vysočině a *Strana práv občanů - Zemanovci* v Pardubickém kraji. Až na Ústecký kraj, kde byl sběr dat realizován v druhé polovině září, se ve všech případech jednalo o menší neparlamentní subjekty kandidující v regionech, ve kterých výzkum probíhal v prvních dvou týdnech, tedy minimálně měsíc před samotnými volbami.

1.3. Vítězné strany

Předvolební průzkumy České televize správně určily vítěze voleb v devíti ze třinácti krajů.

V Karlovarském a Plzeňském kraji byl rozdíl mezi vítězem a druhým v pořadí velmi těsný, z výzkumu ČT přitom vyšel vítězně právě onen druhý subjekt. V Libereckém kraji se do čela prosadilo regionální uskupení *Starostové pro Liberecký kraj*, které si v době dotazování (6 týdnů před volbami a před zahájením volební kampaně) respondenti podle všeho nebyli schopni ve větší míře spojit s konkrétními a místně populárními osobnostmi, které za uskupení kandidovali. V Jihočeském kraji dával výzkum čtyři týdny před volbami stejné šance *ODS* a *ČSSD*, po událostech v posledních týdnech se ale vítězem stala sociální demokracie a občanští demokraté propadli.

VÍTĚZ		
KRAJ	REAL	ČT
KV	KSČM	ČSSD
LIB	SLK	ČSSD
VYS	ČSSD	ČSSD
PARD	ČSSD	ČSSD
KH	ČSSD	ČSSD
PLZ	ODS	ČSSD
ZL	ČSSD	ČSSD
JHC	ČSSD	ODS
OL	ČSSD	ČSSD
UST	KSČM	KSČM
JHM	ČSSD	ČSSD
MSL	ČSSD	ČSSD
STRC	ČSSD	ČSSD

1.4. Odchylky levice - pravice

Průměrná absolutní odchylka předvolebních výzkumů ČT pro společný zisk levice - ČSSD a KSČM - od skutečných výsledků voleb činí 2,77 procentního bodu a pohybuje se v rámci statistické chyby.

V průměru výzkumy České televize levici jako celek mírně nadhodnocovaly a nemůže tedy platit často opakovaná teze, že ČT levici před volbami uškodila podhodnocením jejích výsledků.

Výzkumy České televize přisoudily v porovnání s výsledky voleb v průměru vyšší zisk pravicovým stranám, tedy ODS a TOP09. Toto nadhodnocení je racionálně vysvětlitelné gradováním kauz s výrazným mediálním pokrytím (náměstek ministra Drábka, rebelové v ODS), které v posledních týdnech před volbami evidentně odradily část potenciálních voličů parlamentních pravicových stran. Někteří z nich pak k volbám vůbec nepřišli, jiní se přiklonili k alternativní volbě, zejména k regionálním uskupením.

1.5. Průměrná odchylka na jednu kandidující stranu

Z absolutních odchylek výsledků výzkumu od reálného výsledku voleb, přepočtených na jednu kandidující stranu, je patrné, že **s blížícími se volbami docházelo k výraznému zpřesnění volebního modelu**. Zatímco v prvních deseti dotazovaných krajích činila odchylka na jednu stranu v průměru 1,8 procentního bodu, **v posledních dvou týdnech před volbami to bylo jen 1,1 p.b.**

PRŮMĚRNÁ ODCHYLKA NA JEDNU KANDIDUJÍCÍ STRANU		
21. - 23. 8.	KV	1,73 p.b.
24. - 27. 8.	LIB	2,34 p.b.
30. - 31. 8.	VYS	1,01 p.b.
31. 8. - 2. 9.	PARD	1,70 p.b.
5. 9. - 7. 9.	KH	2,32 p.b.
7. 9. - 9. 9.	PLZ	1,88 p.b.
12. - 14. 9.	ZL	1,40 p.b.
14. 9. - 16. 9.	JHC	2,04 p.b.
19. 9. - 21. 9.	OL	1,57 p.b.
20. 9. - 22. 9.	UST	1,57 p.b.
25. 9. - 28. 9.	JHM	1,22 p.b.
25. 9. - 28. 9.	MSL	1,14 p.b.
2. 10. - 4. 10.	STRC	0,98 p.b.

1.6. Volební účast

Výzkum realizovaný ČT předpokládal volební účast v průměru okolo 48 %, ve skutečnosti byla však výrazně nižší, celostátně 37 %. Jednalo se přitom o systematické nadhodnocení účasti (došlo k němu ve všech krajích). Ukazuje se, že model postavený na deklarované ochotě zúčastnit se voleb může být zatížen výraznou chybou. Existuje zřejmě celá řada faktorů, které mají na reálnou účast významný vliv a přitom je nelze do modelu zahrnout (momentální nálada voličů, počasí, aféry atp.).

VOLEBNÍ ÚČAST		
KRAJ	REAL	ČT
KV	32%	44%
LIB	39%	46%
VYS	41%	49%
PARD	39%	48%
KH	38%	48%
PLZ	38%	48%
ZL	40%	48%
JHC	39%	49%
OL	36%	49%
UST	34%	49%
JHM	38%	48%
MSL	33%	48%

3. Vyhodnocení přístupu ČT a koncepce pravidel

Management České televize se po zvážení situace rozhodl pro nastavení metodického řešení, resp. řízení přístupu pracovníků v průběhu krajských voleb a doplňovacích voleb do Senátu PČR. Proto došlo k přijetí vnitřní normy ČT nazvané **Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize - volby do Senátu Poslanecké sněmovny Parlamentu a do krajských zastupitelstev v roce 2012**.

Tento dokument byl konkrétním a jednoznačným vodítkem pro práci redaktorů, moderátorů, dramaturgů i editorů. Jednalo se o veřejný dokument, který umožnil transparentní a korektní redakční rozhodování a jeho kontrolu ze strany veřejnosti.

3.1. Žádosti o informace a stížnosti, týkající se předvolebního vysílání

1. Žádosti o informace podle zák. č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Počet obdržených žádostí	4
<i>(z toho 1 žádost nesplňovala náležitosti stanovené zák. č. 106/1999 Sb., proto byly informace poskytnuty neformálně)</i>	
Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádostí	1
Počet vydaných rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti	2 ¹
Počet podaných odvolání proti rozhodnutí	2
Počet stížností na způsob poskytnutí informace	1

Požadované informace se týkaly:

- 1) Způsob, jakým Česká televize informovala veřejnost o studentských volbách 2012 (stažení internetového článku, který obsahoval výsledky voleb)
- 2) Kompletní datové matice z předvolebních výzkumů České televize
- 3) Předvolební průzkumy, debaty k volbám, kopie smluv s agenturami SC&C a STEM/MARK, zdrojová data
- 4) Výběr agentur SC&C a STEM/MARK, potrestání konkrétních osob a vymáhání smluvních pokut v souvislosti s údajně nepovedenými předvolebními průzkumy

2. Ostatní stížnosti na postup České televize

Počet obdržených stížností	19
Počet oprávněných stížností	1
Počet dosud nevyřízených stížností	4 ²
<i>(předložené k posouzení Etickému panelu podle Kodexu ČT)</i>	

¹ Odvolání České pirátské strany posuzováno podle svého obsahu jako stížnost

² O těchto stížnostech bude rozhodovat Etický panel dne 10.12.2012

Stížnosti se týkaly:

- 1) Stanovisko strany NS LEV 21 k obsazování předvolebních televizních debat, srovnání s průzkumem společnosti SANEP
- 2) Neodvysílání tiskové konference strany NS LEV 21
- 3) Absence diskusních debat k volbám do Senátu
- 4) Znemožnění účasti A. Babiše v pořadu Máte slovo (2x)
- 5) Porušení Kodexu České televize – komentář redaktora Fišera na adresu Komunistické strany při ranním listování v tisku (2x)
- 6) Údajné nepřímé odsouzení Komunistické strany Danielem Takáčem při parafrázování slov předsedy KSČ v povolebním vysílání
- 7) Otevřený dopis „Změna 2012“ – výzva k odpovědnosti za volební vysílání
- 8) Stížnost na předvolební studio ve Středočeském kraji – propagace jiného kandidáta L. Michálka
- 9) Upozornění na používání nesprávné zkratky České pirátské strany
- 10) Údajné falšování volebních průzkumů
- 11) Označení agentur SC&C a STEM/MARK za nevěrohodné subjekty a kritika výběru těchto agentur, znemožnění přístupu některým novinářům na tiskové konference
- 12) Účast kandidáta do Senátu V. Šindeláře v pořadu Zahrada pod lupou
- 13) Právní vady smluv s agenturami SC&C a STEM/MARK, způsob vyřízení jedné ze žádostí o informaci, manipulace s předvolebními průzkumy
- 14) Neúčast zástupce Strany zelených v pořadu Otázky Václava Moravce dne 15.7.2012 a účast K. Raise v tomto pořadu dne 9.9.2012 bez uvedení jeho politické příslušnosti
- 15) Příprava pořadu Otázky Václava Moravce (anonym)
- 16) Diskriminace malých politických stran ve vysílání České televize
- 17) Stížnost na pořad Otázky Václava Moravce speciál – účast dovolena pouze 6 lídrům politických stran určených dle průzkumů

Žádosti o informace a stížnosti byly posuzovány podle platných právních předpisů, Kodexu České televize – zásady naplňování veřejné služby oblasti televizního vysílání a Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize v souvislosti s volbami do Senátu Parlamentu České republiky a do krajských zastupitelstev v roce 2012.

České televizi není známo, že by z titulu shora uvedených žádostí a stížností bylo s Českou televizí zahájení správní nebo soudní řízení, případně podáno trestní oznámení.

Vzhledem k počtu a vyřízení výše uvedených stížností lze dovodit, že Pravidla předvolebního a volebního vysílání České televize - volby do Senátu Poslanecké sněmovny Parlamentu a do krajských zastupitelstev v roce 2012 splnila účel, s jakým byla vytvářena.

PRŮZKUMY VEŘEJNÉHO MÍNĚNÍ - PRAVIDLA SPOLUPRÁCE ODBORNÉHO PROCESNÍHO TÝMU

1. Oba poskytovatelé společně s nabyvatelem předem stanoví rozdělení výběrových bodů v příslušném kraji mezi oba poskytovatele.
2. Každý z obou poskytovatelů v každém ze třinácti krajů, pomocí vlastní tazatelské sítě a pomocí vlastních interních procesů, provede ve stejném časovém období minimálně 500 rozhovorů.
3. Odborný zástupce nabyvatele (člen odborného procesního týmu) vytvoří pro každý kraj prázdný datový soubor (datamapu), který bude závazný pro oba poskytovatele.
4. Po ukončení sběru dat v příslušném kraji předá poskytovatel e-mailem datový soubor v dohodnutém termínu a ve struktuře odpovídající datamapě odbornému zástupci nabyvatele.
5. Odborný zástupce nabyvatele zkontroluje datové soubory obou poskytovatelů (logické vazby, počty dotazníků od jednoho tazatele, kvóty a podobně) a v případě nejasností bude neprodleně kontaktovat poskytovatele. Všechny strany se v takovém případě zavazují k maximálně součinnosti. Po vysvětlení případných nejasností nabyvatel vytvoří ze dvou parciálních souborů jeden finální datový soubor, který zároveň převáží.
6. Z finálního datového souboru v průběhu téhož dne odborný zástupce nabyvatele vypočítá volební model zašle společně s finálním datovým souborem k odsouhlasení odborným zástupcům obou poskytovatelů (členům odborného procesního týmu).
7. Pokud ani jeden z odborných zástupců poskytovatelů do určeného termínu nevznese námitky k postupu vytvoření volebního modelu nebo získaným výsledkům, bude volební model považován za odsouhlasený. Pokud ze strany některého z odborných zástupců poskytovatelů dojde k vyjádření nesouhlasu se zasláným volebním modelem, budou sporné body neodkladně řešeny. Všechny strany se v takovém případě zavazují k maximálně součinnosti.
8. Jakmile bude volební model odsouhlasen, bude předán do Redakce zpravodajství ČT. Zároveň bude odborným zástupcem nabyvatele vytvořen číselník, který bude jako podklad pro vytvoření zprávy předán oběma poskytovatelům.
9. Vzor zprávy vytvoří nabyvatel a odsouhlasí jej s oběma poskytovateli před začátkem sběru dat.
10. Sepsání závěrečné zprávy případně vždy jednomu z poskytovatelů. Rozdělení krajů, pro něž budou poskytovatelé sepisovat zprávy, je součástí harmonogramu. Zprávy budou mít grafickou podobu s příslušným odborným komentářem. Zpráva bude příslušným poskytovatelem zaslána k odsouhlasení odborným zástupcům dalšího poskytovatele a nabyvatele následující den po dni, kdy byl poskytovateli doručen číselník.
11. Pokud ani jeden z odborných zástupců dalšího poskytovatele nebo nabyvatele nevznese do určeného termínu námitky k předložené zprávě za příslušný kraj, bude zpráva považována za odsouhlasenou. Pokud ze strany odborných zástupců dalšího poskytovatele nebo nabyvatele dojde k vyjádření nesouhlasu se zaslánou zprávou, budou sporné body neodkladně řešeny. Všechny strany se v takovém případě zavazují k maximálně součinnosti.
12. Odsouhlasená zpráva bude zaslána jako podklad do Redakce zpravodajství ČT.
13. Jakékoliv případné neshody nad datovými soubory či jakýmkoliv jinými výstupy budou neprodleně a přednostně řešeny mezi odbornými zástupci obou poskytovatelů a nabyvatele v rámci procesního týmu.